

Βέλτιστες πρακτικές κινήτρων για την ηλιακή ενέργεια

Του Σοφοκλή Πιταροκοίλη

Το τελευταίο διάστημα πολύς λόγος γίνεται για την επιδότηση της ηλιακής κλινοβατάρας και το ύψος αυτής, ώστε να διασφαλίσει βιώσιμη ανάπτυξη για τη φωτοβολταϊκή τεχνολογία αλλά και τη βιομηχανία του κλάδου ειδικότερα. Η επέκταση του μοντέλου των Feed in Tariffs (FiT) δημιούργησε μία κοινή παγκόσμια πολιτική διείσδυσης των φωτοβολταϊκών και μία μεγάλη ποικιλία σχεδιασμού και εφαρμογών που ποικίλλουν από χώρα σε χώρα. Ήδη σήμερα διαφοροποιημένα μοντέλα FiT εφαρμόζονται σε χώρες της Ασίας (Κορέα, Κίνα, Ισραήλ κ.ά.), της Αμερικής, της ΕΕ (Γερμανία, Κύπρος, Ελλάδα, Ιταλία, Αγγλία, Ισπανία κ.ά.) και στην Αυστραλία. Ποιες είναι λοιπόν οι βέλτιστες πρακτικές των κινήτρων αυτών που μεγιστοποιούν τα οφέλη (αιεφόρος ανάπτυξη, δημιουργία αγοράς και νέων θέσεων εργασίας, ανταγωνιστικών τιμών, κερδοφορία παραγωγικών μονάδων, κατασκευαστών έργων ΑΠΕ και επενδυτών κ.λπ.);

Η εμπειρία από τα κίνητρα που έχουν ήδη εφαρμοστεί με επιτυχία στην ηλιακή ενέργεια σε παγκόσμιο επίπεδο τα τελευταία είκοσι χρόνια (από την εποχή που εισήχθησαν στη Γερμανία και τη Δανία) στηρίζεται στις βασικές αρχές του FiT μοντέλου, δηλαδή στην εφαρμογή πολιτικής που τυπικά παρέχει εγγυήσεις πληρωμών στους παραγωγούς ΑΠΕ - τόσο σε μακροχρόνια βάση όσο και με κριτήριο την απόδοση - και ταυτόχρονα σύνδεση στο δίκτυο. Στις μέρες μας δεν υπάρχει σχεδόν κανένα FiT μοντέλο σε μια χώρα όμοιο με το αντίστοιχο μοντέλο οπουδήποτε αλλού. Ο κατάλογος των ιδιαιτεροτήτων κάθε πολιτικής με βάση τις ανάγκες κάθε χώρας είναι μακρύς, αλλά χαρακτηρίζεται από μια ομοιομορφία ως προς τους στόχους και τις βασικές αρχές που τις διέπουν.

Οι μακροχρόνιες πληρωμές (συνήθως 25-30 έτη) αποτελούν το πρώτο και βασικό γνώρισμα. Τα πλεονεκτήματα που προκύπτουν είναι η δυνατότητα απόσβεσης σε περισσότερα χρόνια, άρα και η επιβολή χαμηλότερων FiT

επιδοτήσεων, ενώ η διάρκεια αυτή είναι συνήθως ταυτόσημη με τη διάρκεια ζωής των φωτοβολταϊκών συστημάτων, μειώνοντας το ρίσκο (από την πλευρά του παραγωγού) που θα προέκυπτε αν υπήρχε ανάγκη για επανασύνδεση (με νέο συμβόλαιο με τον διαχειριστή) σε περίπτωση λήξης ενός σύντομου σε διάρκεια FiT μοντέλου.

Προβλέψιμες μειώσεις των τιμών των επιδοτήσεων με το πέρασμα του χρόνου είναι επίσης μια συνήθης και δικαιολογημένη πρακτική, που σχετίζεται με τις συνεχώς μειούμενες τιμές των φωτοβολταϊκών συστημάτων ή/και με την επιβολή μιας μέγιστης εγκατεστημένης ισχύος για τη συγκεκριμένη χώρα. Οι προσαρμογές αυτές κατά κανόνα είναι μειούμενες με στόχο να πιέσουν περαιτέρω τις τιμές των φωτοβολταϊκών προς όφελος των καταναλωτών. Το ερώτημα που προκύπτει είναι κατά πόσο οι περιοδικές αυτές αλλαγές είναι πράγματι προβλέψιμες και θεσμικά προκαθορισμένες και στην περίπτωση της Ελλάδας αν η χώρα μας έχει ικανοποιητικό επίπεδο ανάπτυξης των φωτοβολταϊκών που δικαιολογούν άμεσα την εφαρμογή νέων αλλαγών και πώς αυτές θα επηρεάσουν τους εγχώριους παραγωγούς.

Παρ' όλο που δεν είναι ευρέως γνωστό, τα φωτοβολταϊκά συστήματα διαφέρουν στα βασικά προϊόντα που τα συνιστούν σε επίπεδο τεχνολογίας. Ήδη τουλάχιστον τρεις τεχνολογίες (πολυκρυσταλλικού, μονοκρυσταλλικού πυριτίου και λεπτόν μεμβρανών) κατέχουν το μεγαλύτερο ποσοστό της αγοράς, ενώ για την ηλιακή ενέργεια γενικότερα πρέπει να συνυπολογιστούν και άλλες τεχνολογίες, όπως π.χ. τα φωτοβολταϊκά συγκέντρωσης (CPV). Όπως είναι φυσικό, είναι απαραίτητο όλες οι τεχνολογίες να μειώσουν ταυτόχρονα το κόστος παραγωγής τους (που για την κάθε μία είναι διαφορετικό) και για να επιτευχθεί αυτό τα FiT θα μπορούσαν ενδεχομένως να προσαρμοστούν στην τεχνολογία στην οποία αναφέρονται, δημιουργώντας μια ποικιλότητα στο χαρτοφυλάκιο ηλιακής παραγωγής ενός επενδυτή.

Η διεθνής επιτυχημένη πρακτική, τέλος, είναι οι τιμές των FiT να αντανakλούν τις συγκεκριμένες τιμές παραγωγής από φωτοβολταϊκά (με την προσθήκη ενός εύλογου κέρδους) και όχι τις τιμές λιανικής. Με τον τρόπο αυτό, μειώνεται το ρίσκο χρηματοδότησης και τιμών για τους παραγωγούς, ενώ αποσυνδέεται η σύνδεση των φωτοβολταϊκών κινήτρων με τις χαμηλές τιμές των ορυκτών καυσίμων. Καθώς η ηλιακή ενέργεια θα πλησιάζει το grid parity (παραγωγή ηλιακού ηλεκτρισμού σε τιμές ανταγωνιστικές προς την ενέργεια που παράγεται από συμβατικά καύσιμα), οι τιμές των FiT θα είναι σε αρκετές χώρες χαμηλότερες από τις λιανικές τιμές του ηλεκτρισμού - σε αυτό το χρονικό σημείο το FiT μοντέλο έχει ικανοποιήσει τον σκοπό του και μπορεί να αποσυρθεί.

Είναι λοιπόν ξεκάθαρο ότι εθνικά (δηλαδή τοπικά προσαρμοσμένα) μοντέλα FiT είναι η βέλτιστη λύση στηριζόμενη στην ανάπτυξη της αγοράς -αλλά και της βιομηχανίας - και λαμβάνοντας υπόψη τις ιστορικές τάσεις τιμών σε διεθνή επίπεδα. Ακαμψία, έλλειψη διαφάνειας, βραχυχρόνιες πολιτικές και απότομες αλλαγές θα αποτελέσουν τροχόπεδη σε έναν δρόμο όπου επιτυχημένες πρακτικές είναι ήδη γνωστές και ευρέως εφαρμοζόμενες. ■

Ο κ. Σοφοκλής Πιταροκοίλης είναι γενικός δ/ντής του ομίλου Solar Cells Hellas Group